

Model učení E-U-R

Ing. Lenka Skoupá

Učení při využití modelu E-U-R

- Model E-U-R je postaven na konstruktivistickém přístupu k učení, na aktivním učení.
- V ČR se více rozšířil s mezinárodním programem RWCT (Čtením a psaním ke kritickému myšlení).
- Někdy se lze setkat s názvem třífázový model učení.

Při využití modelu E-U-R dochází nejen ke kvalitnímu osvojení informací a oborových poznatků, vede i k zvládnutí klíčových kompetencí žáků – zejména kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence k řešení problémů, ale i sociální a personální kompetence.

Principy, ze kterých model vychází

Předpoklady:

- **Sociální interakce** – lidé se učí tehdy, když spolu diskutují, spolupracují, polemizují
- **„Lešení“ – opora při učení** - žák pracuje tak dlouho, jak sám může, na určitý krok ale vyhledá oporu (pedagog, jiný student) – zvládne díky tomu úkol, který by sám nezvládl
- **Mysl žáka** - musí být navázána na téma, pouze pak je učení efektivní
- **Lidský mozek stále interpretuje** – stále si něco myslíme, vytváříme představy (i když je téma zcela nové, neznámé)

Fáze:

- **Vstupní představy žáků** – čas na jejich vybavení, pojmenování a strukturalizace. Zároveň příprava na to, že to může být jinak (nutný čas, nejde o množství ani správnost), jsou individuální
- **Strukturování** – zařazení do poznatkové struktury stávající a následná úprava struktur jako celku
- **Zpracování nových informací a zkušeností** – po předchozích fázích dochází ke spojování starého s novým. Využití vnitřní motivace – vybavování a AHA efektu.
- **Závěrečný úklid v hlavě** – rekapitulace změn ve strukturách, znalostech, dovednostech, postojích. Zároveň již vyvstávají nové otázky.

Evokace

je první fází procesu učení. Jejím cílem je pomoci žákům vybavit si (evokovat):

- co již o tématu vědí,
- co se domnívají, že o něm vědí,
- jaké je napadají otázky,
- co si o tématu myslí

Uvědomění

V této fázi si žáci uvědomují význam nové informace.

Zpracovávají nové informace a zařazují si je do vlastní struktury poznání (mezi informace, které si již vybavili a utřídili si během evokace).

Reflexe (ohlížení)

Žáci reflektují, co a jak se učili. Řešit mohou:

- obsah (posun ve znalostech, co si žáci potvrdili, co si vyvrátili, co si upřesnili, ale i to na jaké otázky stále neznají odpověď)
- procesy (jak k těmto poznatkům došli, co se během učení dělo, zda se jim práce dařila a díky čemu apod.).

Smyslem reflexe je zužitkovat zkušenosti žáků s procesem učení do budoucna. Důležité na reflexi je to, že ji provádí žáci společně s učitelem, nejedná se tedy o zhodnocení práce žáků učitelem.

Metody vhodné pro evokaci (pár příkladů)

Brainstorming

- Individuální, párový, skupinový

V předem stanoveném čase si žáci napíší všechno, co o tématu vědí. Nehodnotí jednotlivé nápady.

Jaké dovednosti se rozvíjejí:

- Soustředit se po danou dobu
- Držet se tématu
- Přijímat nápady ostatních bez kritiky
- Zaznamenat si všechny vlastní nápady a nezpochybňovat je předčasně
- U skupinového brainstormingu plnit svoji roli ve skupině (hlídá čas, zapisuje, řídí diskusi aj.)

Zpřeházené věty

Text k určité události učitel rozstříhá na kratších úsecích (4-6) a rozdělí tyto texty ve skupině. Žáci mají za úkol dát text do správného pořadí. Po skončení text skupina může číst nahlas a kontroluje se správnost celého textu.

Jaké dovednosti se rozvíjejí:

- Soustředit se na vlastní četbu
- Uspořádat text do logické posloupnosti a zdůvodnit tuto posloupnost
- Ověřit si svoje závěry
- Formulovat vlastní otázky

Další metody:

Volné psaní, myšlenkové mapy, skládačky z materiálu, Venovy diagramy.....

Metody vhodné pro uvědomění si významu

Čtení textu s využitím značek (I.N.S.E.R.T.)

Žáci dostanou text, mají za úkol ho v časovém úseku přečíst a doplnit značkami.

✓	To co jste již věděli nebo si mysleli, že víte
+	Nová informace
-	Rozpor v informacích (v textu nebo s tím, co vím)
?	Nerozumím nebo se chci dozvědět víc

Nyní si žáci vytvoří tabulku insert (podle značek) a proběhne skupinová práce – diskuse, případně další využití.

Jaké dovednosti se rozvíjejí:

- Analyzuje, třídí a zařazuje si nové informace
- Nalézá rozpory
- Propojuje známé s novým

Čtení s otázkami

Ve dvojicích. Jeden z žáků přečte odstavec textu a druhý mu potom klade dotazy, a pak ještě může klást dotazy ten, co původně četl. Následně mohou jít dál.

Jaké dovednosti se rozvíjejí:

- Podkládá otázky, které souvisí s informacemi v textu
- Hledá vhodné a logické odpovědi s oporou v textu
- Nalézá rozpory mezi očekáváním při otázce a skutečné odpovědi druhého žáka

Další metody:

Učíme se vzájemně, pokusy a experimenty, interaktivní výklad, Venovy diagramy.....

Metody vhodné pro reflexi

Pětilístek

Žáci vytvoří pět řádek jednotlivých slov, které spolu souvisí tématem.

Název (podstatné jméno) _____

Jaké/jaký _____

Co dělá _____

Věta _____

Název (synonymum) _____

Příklad:

		Sopky		
	rudé		horké	
	vybuchují	kouří	hoří	
Velká	přírodní		ohnivá	pec
		peklo		

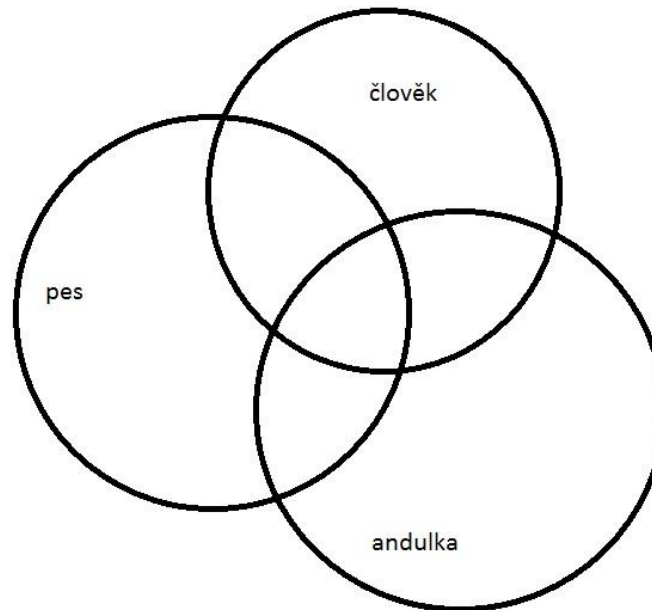
Jaké dovednosti se rozvíjejí:

- Skládá informace k tématu
- Vybírá nejvhodnější pojmenování, které vystihují podstatu

Brainstorming

- párový, skupinový

Vennovy diagramy

Srovnávací tabulka

Metoda vhodná ke shrnutí informací, pro porovnání více než tří věcí.

Jaké dovednosti se rozvíjejí:

- Porovnání shodných a rozdílných rysů několika věcí/jevů
- Tvoří hypotézy odvozené z rysů známých témat
- Reviduje hypotézy na základě nových poznatků

T – graf

Univerzální grafický nástroj pro zaznamenávání polarit daného jevu.

Důvody pro zákaz palmového oleje

Důvody proti zákazu palmového oleje

Jaké dovednosti se rozvíjejí:

- Rozpoznání a formulace kladů i záporů téže věci
- Analýza problému z opačných pozic
- Respektuje názory druhých

Další metody

Myšlenkové mapy (ověření původních), volné psaní, kostka, záznamy z pokusů aj....

Modelové lekce I.

1. Ježek (Určeno žákům 3. – 4. třídy)

E

- Z přírodních materiálů vytvoří každé dítě ježka (max 10 kusů)
- Následně ve skupinách vytváří společného ježka (každý ze svého pouze 1 věc)
- Jsou nějaké nejasnosti, jak ježek vypadá? – společná diskuse
- Napíšeme si do tabulky, co vlastně o ježkovi víme

U

- Povídka o ježkovi (5 minut) + ve dvojicích doplnění tabulky
- Společná diskuse – tabulka na tabuli
- Jaké informace nám ještě chybí
- Práce s obrázky a s krátkými texty

Modelové lekce I.

R

- Z přírodních materiálů vytvořte ve skupině (venku) pelech na zimní čas pro ježka, vevnitř – najděte obrázky vhodných stanovišť pro přečkání zimy pro ježka
- Napište 5 – 10 vět o setkání s ježkem

Modelové lekce II.

Velcí papoušci a možnosti jejich ochrany (od 7 .třídy)

E

- Každý žák dostane obrázek papouška, vepisuje do papouška vše, co ví o jeho životě, kolem obrázku to, co neví, není si jist, práce ve dvojicích, větší skupiny, následně na tabuli

Modelové lekce II.

U

- Krátký film o životě papoušků + doplnění tabulky na tabuli
- Krátký příběh o pašování papoušků (žáci si mohou přečíst, pedagog vyprávět)

R

- Máme přijmout zákon?? – diskusní skupiny, každá má svojí roli v příběhu a musí obhajovat nebo naopak argumentovat proti zákonu

U

- společné zjištění co by zákon přinesl (T – graf)
- porovnání návrhu se současným stavem a jeho dopady (krátká čísla o záchytech pašování + obrázky)

R

- hledáme řešení – brainstorming, myšlenková mapa
- Úkol na příště – plakát ke kampani, celá kampaň

DĚKUJI ZA POZORNOST

